

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра політичних теорій

“М’ЯКА СИЛА” В СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої
освіти другого (магістерського) рівня
галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
спеціальність – 052 «Політологія»

Одеса
2024

УДК 327.8

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 1 від 24.09.2024 р.)*

Укладач:

Краснопольська Тетяна Миколаївна – доцент кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат політичних наук, доцент (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5936-588>).

Рецензенти:

Наумкіна Світлана Михайлівна – завідувач кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор;

Третьякова Тетяна Миколаївна – доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат політичних наук, доцент.

M99

“М’яка сила” в сучасній політиці : метод. рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 052 «Політологія» [Електронне видання] / уклад.: Т.М. Краснопольська ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». – Одеса, 2024. – 46 с. – Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/28402>

Методичні рекомендації містять плани, завдання та рекомендовані джерела до практичних занять та самостійної роботи, а також питання для підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти.

Призначені для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія» з метою вивчення дисципліни «“М’яка сила” в сучасній політиці».

УДК 327.8

© Т.М. Краснопольська, 2024

ЗМІСТ:

ВСТУП	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	7
НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ	8
Тема 1. Сутність, технології та вимірювання «м'якої сили»	8
Тема 2. Політичні інструменти «м'якої сили»	11
Тема 3. Соціокультурні інструменти «м'якої сили». Наукова дипломатія	13
Тема 4. Освітня дипломатія як інноваційна педагогічна система для освіти XXI століття	15
Тема 5. Політика «м'якої сили» США	18
Тема 6. Пріоритети політики «м'якої сили» ЄС та Великобританії	21
Тема 7. «М'яка сила» як інструмент зовнішньої політики Китаю	24
Тема 8. Стратегія впровадження політики «м'якої сили» України та національна безпека	26
Тема 9. Освітньо-наукова дипломатія як чинник розвитку академічного середовища України	29
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	32
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	34
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	35
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	38
РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	41

ВСТУП

Навчальна дисципліна «“М’яка сила” в сучасній політиці» вивчається здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня у галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 052 «Політологія».

Курс надає уявлення про сутність та зміст поняття «м’яка сила», технології та ключові інструменти «м’якої сили». До останніх віднесені культура та просування мови, співпраця в галузі освіти, науки і техніки, розвиток ділових відносин, розвиток дипломатії та сприяння міжнародному розвитку. Передбачається аналіз елементів моделі «м’якої сили», а також визначення особливостей політики «м’якої сили» ООН, ЄС, США, Китаю та інших країн, розгляд стратегії впровадження політики «м’якої сили» України.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в здобувачів уявлення про сутність та межі використання політики «м’якої сили» в сучасному глобалізованому світі, особливості використання такої політики провідними країнами світу та визначення перспектив для України.

Завданнями курсу є:

- ознайомлення здобувачів з сутністю та змістом поняття «м’яка сила», технологіями «м’якої сили», а також ключовими інструментами «м’якої сили»;
- визначення елементів моделі «м’якої сили» та взаємозв’язку інструментів політики «м’якої сили»;
- аналіз особливостей використання політики «м’якої сили» США;
- визначення пріоритетів політики «м’якої сили» ЄС та Великобританії;
- аналіз інструментів «м’якої сили», які застосовує в своїй зовнішній політиці Китай;
- аналіз стратегії впровадження політики «м’якої сили» України;
- встановлення ролі «м’якої сили» як методу попередження міжнародних конфліктів, що застосовує ООН.

Після успішного завершення курсу навчальної програми здобувач вищої освіти буде:

- застосовувати для розв’язування складних задач політології розуміння природи та значення політики, зокрема політики «м’якої сили», сучасних інтерпретацій поняття «м’яка сила» та «розумна сила»;
- застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології для дослідження технологій, інструментів та елементів політики «м’якої сили»;
- критичне осмислення проблем, пов’язаних з використанням «м’якої сили» окремими країнами світу та міжнародними організаціями;
- аналізувати і порівнювати альтернативні механізми впровадження політики «м’якої сили» в провідних країнах світу та оцінювати перспективи використання їх досвіду для впровадження в Україні з метою покращення іміджу нашої держави;
- критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики в контексті використання моделі «м’якої сили»;
- оцінювати ефективність і результативність політики «м’якої сили»

окремих країн та регіонів.

Опанування курсу «“М’яка сила” в сучасній політиці» передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, виконання самостійної роботи та складання екзамену.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після вивчення дисципліни «“М’яка сила” в сучасній політиці» здобувачі вищої освіти повинні:

- приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень;

- критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів;

- здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності;

- критично осмислювати теоретико-методологічні основи дослідження безпеки, сучасні чинники міжнародної безпеки, оцінка співвідношення національної регіональної та міжнародної безпеки, аналіз національної безпеки як частини національного інтересу держави;

- визначати стратегічні вектори внутрішньої та зовнішньої політики сучасної України, аналізувати фактори, що впливають на внутрішньо- та зовнішньополітичні процеси в Україні та напрямки реформ;

- виявляти та досліджувати особливості інтеграційних процесів у Європі, проблеми політики європейської інтеграції України, а також критично осмислювати участь України в діяльності міжнародних організацій.

Вивчення дисципліни «“М’яка сила” в сучасній політиці» рекомендовано здобувачам вищої освіти, що мають знання, отримані у результаті вивчення курсів: «Стратегія політичного розвитку України та регіональна специфіка», «Національна безпека в глобалізаційних умовах», «Експертно-аналітичний супровід управлінської діяльності».

Обсяг дисципліни – 3 кредити (90 годин), форма підсумкового контролю – екзамен.

Вимоги академічної доброчесності:

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності в Національному університеті «Одеська юридична академія» визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519-polozhennya-pro-dotrimannya-akademichnoji-dobrochesnosti-v-nu-oyua>.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти щодо опанування навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Шкала оцінювання			
100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

Поточний контроль знань здобувачів освіти оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням при підсумковому контролі оцінок в бали за допомогою шкали Університету до національної шкали та шкали ECTS.

Для отримання підсумкової оцінки здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних/лабораторних занять та поточних контрольних заходів (реферату, контрольної роботи, завдань до самостійної роботи тощо).

Для переведу підсумкової оцінки у 100 бальну шкалу оцінювання знань середньоарифметична підсумкова оцінка множиться на коефіцієнт 20.

Якщо протягом вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти, який складає екзамен, набрав не менше ніж 1/2 від загальної кількості оцінок суму балів 90 та більше за шкалою оцінювання ECTS, то він має право отримати оцінку за набраними балами A/Відмінно без складання підсумкового контролю.

Здобувач освіти, який складає залік та набрав суму балів 60 та більше за шкалою оцінювання ECTS, отримує оцінку за набраними балами без складання підсумкового контролю. Якщо здобувач освіти бажає покращити оцінку, отриману як середньоарифметичну результатів поточного контролю, то він може скласти залік.

Здобувач освіти, який набрав менше ніж 1/2 від загальної кількості оцінок на практичних/лабораторних заняттях та поточних контрольних заходах та/або менше ніж 60 балів (для залікової дисципліни) та менше ніж 90 балів (для екзаменаційної дисципліни) складає залік/екзамен відповідно в обов'язковому порядку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Лекційні заняття (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
1	Сутність, технології та вимірювання «м'якої сили»	1	1	4
2	Політичні інструменти «м'якої сили»	1	1	4
3	Соціокультурні інструменти «м'якої сили». Наукова дипломатія	2	2	5
4	Освітня дипломатія як інноваційна педагогічна система для освіти XXI століття	2	2	5
5	Політика «м'якої сили» США	2	2	5
6	Пріоритети політики «м'якої сили» ЄС та Великобританії	2	2	5
7	«М'яка сила» як інструмент зовнішньої політики Китаю	-	2	4
8	Стратегія впровадження політики «м'якої сили» України та національна безпека	2	2	4
9	Освітньо-наукова дипломатія як чинник розвитку академічного середовища України	2	2	4
	Індивідуальне завдання	-	-	20
	Всього	14	16	60

Кожна із запропонованих тем має переліки питань для опрацювання під час практичних занять, а також завдання для самостійної роботи для закріплення відповідного тематичного матеріалу.

Правильність виконаних самостійних робіт перевіряє викладач.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ТЕМА 1.

СУТНІСТЬ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВИМІРЮВАННЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ»

Поняття «м'яка сила» вперше ввів американський політолог Джозеф Най у 1990-х роках. Вона протиставляється «жорсткій силі», що передбачає використання військової або економічної могутності для досягнення цілей. «М'яка сила» являє собою здатність країни чи організації впливати на інших через ненасильницькі засоби, такі як культура, цінності та політичні ідеї. Вона може доповнювати «жорстку силу», забезпечуючи більшу ефективність зовнішньої політики та формуючи так звану «розумну силу». Основними елементами політики «м'якої сили» є культура, політичні цінності (демократія та права людини тощо), зовнішня політика та міжнародні інституції. В умовах політичної напруги та конфліктів «м'яка сила» може стати важливим інструментом для підтримки миру та стабільності на міжнародній арені.

Оцінка досягнень у сфері «м'якої сили» здійснюється через міжнародні рейтинги та індекси, що являють собою критерії успішності політики «м'якої сили». Дослідження громадської думки, опитування та аналіз медіа-контенту для оцінки іміджу країни являють собою якісні методи вимірювання. Аналіз культурного експорту передбачає оцінку впливу фільмів, музики, літератури та мистецтва на сприйняття країни в світі. На основі дипломатичних ініціатив здійснюється вимірювання ефективності програм, спрямованих на міжнародне співробітництво та культурні обміни, в тому числі із залучення міжнародних НУО. Технологічні інновації змінюють підходи до комунікації та формування м'якої сили. Застосування аналітики великих даних дозволяє виявити тренди у сприйнятті «м'якої сили». Важливим є налагодження зворотного зв'язку: врахування результатів вимірювань при формуванні та корегуванні стратегії держави в сфері «м'якої сили».

Питання до практичного заняття

1. Поняття «сили» у сучасних міжнародних відносинах. «Жорстка», «м'яка» та «розумна» сили у сучасному світі.
2. Основні компоненти «м'якої сили»: бізнес/інновації, культура, уряд, дипломатія, освіта.
3. Класифікація технологій «м'якої сили» за цілями.
4. Роль технологій «м'якої сили» у глобальному світі та в системі глобального управління.
5. Глобальний індекс «м'якої сили».

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При вивченні теми рекомендується ознайомитися з основними працями Джозефа Ная, зокрема його роботою «Soft Power: The Means to Success in World Politics», проаналізувати різні визначення терміна «м'яка сила». Необхідно

провести порівняльний аналіз понять концепції «м'якої сили» з «жорсткою силою», визначити їхні відмінності, методи реалізації та приклади застосування, переваги та недоліки, а також з'ясувати сенс поняття «розумна сила».

Вивчити основні характеристики м'якої сили, такі як культурний вплив, дипломатія, економічні відносини та цінності. Проаналізувати як нематеріальні чинники (культура і мобільність) сприяють формуванню «м'якої сили».

Далі необхідно розглянути існуючі індекси «м'якої сили», такі як «Soft Power 30», та методи їх розрахунку. Дослідити значення культурного експорту та визначити як країни використовують культурні продукти для просування своїх цінностей. Вивчити методи збору даних, такі як опитування громадської думки, аналіз медіа, дослідити етичні аспекти вимірювання «м'якої сили», зокрема питання конфіденційності та маніпуляцій даними.

Розглянути стратегії, які країни використовують для розвитку та реалізації м'якої сили, зокрема інформаційні кампанії. Дослідити сучасні тенденції розвитку м'якої сили в умовах глобалізації, а також вплив новітніх технологій на цей процес.

Підготуватись до обговорення та обміну думками на практичному занятті про роль м'якої сили в міжнародних відносинах, а також вплив «м'якої сили» на міжнародну політику. Вивчити роль громадської думки та сприйняття «м'якої сили» в формуванні міжнародних відносин.

На основі вивченого матеріалу сформулювати власні висновки про роль та значення м'якої сили у сучасному світі.

Питання для обговорення:

1. Як концепція «м'якої сили» Джозефа Ная вплинула на формування сучасних зовнішньополітичних стратегій?
2. Яким чином громадська думка може впливати на ефективність реалізації «м'якої сили»?
3. Чи можуть країни з меншою економічною і військовою міццю використовувати «м'яку силу» для зміцнення свого впливу на міжнародній арені?
4. Як ненасильницькі форми впливу, такі як дипломатія або культурна взаємодія, сприяють реалізації «м'якої сили»?
5. Які країни найбільш успішно використовують «м'яку силу» у сучасних міжнародних відносинах і чому?
6. Які наслідки можуть виникнути внаслідок неефективного використання м'якої сили?
7. Які основні методи використовуються для вимірювання м'якої сили в країнах?
8. Які технології найчастіше застосовуються для збору даних про «м'яку силу»?
9. Як проводиться аналіз впливу культурних програм на міжнародний імідж країни?
10. Які методи використовуються для оцінки успішності дипломатичних ініціатив м'якої сили?

11. Яка роль неурядових організацій у процесі вимірювання «м'якої сили»?

Завдання для самостійної роботи

1. Порівняйте концепції «м'якої сили» і «жорсткої сили», визначивши їхні основні відмінності, переваги та недоліки.
2. Визначіть співвідношення понять «м'яка сила» та «розумна сила».
3. Проаналізуйте співвідношення понять «м'яка сила» та «публічна дипломатія».
4. Проаналізуйте новини про використання «м'якої сили» у сучасних міжнародних відносинах. Виберіть два-три приклади, що свідчать про те, що «м'яка сила» стала ключовим елементом у політичних чи соціальних кампаніях.
5. Дослідіть вплив культурних продуктів (фільмів, музики, книг) конкретної країни на сприйняття цієї країни за кордоном. Виберіть один або декілька продуктів, і проаналізуйте їх успішність через кількість переглядів, нагород чи відгуків.

ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ «М'ЯКОЇ СИЛИ»

Політичні лідери можуть використовувати м'яку силу для налагодження добросусідських відносин і вирішення конфліктів. Важливим політичним інструментом «м'якої сили» стає просування демократії, прав людини та соціальної справедливості. Надання гуманітарної допомоги і участь у міжнародних миротворчих місіях зміцнює позитивний імідж країни. Створення позитивного національного бренду через рекламу та культурні заходи допомагає залучати інвестиції та туристів.

Підтримка або ініціювання соціальних рухів в інших країнах для просування власних політичних цілей являє ще один впливовий політичний інструмент «м'якої сили» в сучасному світі. Участь у міжнародних організаціях дозволяє державам просувати свої цінності та ідеї через колективні дії.

Для просування національних інтересів та культурних цінностей держави та їх лідери активно використовують сучасні комунікаційні платформи. Медіа-кампанії і новини можуть формувати уявлення про країну та її політику за кордоном, підвищуючи її авторитет. Неурядові організації можуть діяти як посередники для реалізації м'якої сили через просування соціальних програм.

Зміна глобального порядку та зростання популярності «жорсткої сили» ставлять під загрозу ефективність «м'якої сили», вимагаючи нових стратегій та інновацій.

Питання до практичного заняття

1. «М'яка сила» як прояв «адміністративної моди» в управлінських практиках.
2. «Відкритий уряд» як інструмент «м'якої сили».
3. «М'яка сила» у міжетнічних комунікаціях.
4. Інструменти «м'якої сили» в управлінні етнополітичними конфліктами.

Методичні рекомендації до вивчення теми:

Проаналізувати як ЗМІ формують уявлення про політику країни на міжнародному рівні. Ознайомитись з концепцією брендингу національної ідентичності та її значенням для «м'якої сили» та зовнішньої політики держави. Визначити, як просування прав людини стає важливим інструментом «м'якої сили». Визначити роль «відкритого уряду» як інструменту «м'якої сили» у внутрішній та зовнішній політиці держави.

Дослідити роль міжнародних організацій у просуванні м'якої сили, зокрема через дипломатичні ініціативи. Розглянути приклади гуманітарних місій та їх вплив на міжнародні відносини та імідж держави. Дослідити роль НУО у реалізації м'якої сили через соціальні програми та інші ініціативи.

Проаналізувати як соціальні мережі використовуються політичними лідерами для просування «м'якої сили». Дослідити як суспільні рухи в інших країнах можуть підтримувати чи заважати досягненню цілей «м'якої сили».

Проаналізувати роль політичних інструментів «м'якої сили» у міжетнічних відносинах, а також оцінити їх ефективність та обмеження у міжетнічних комунікаціях та управлінні етнополітичними конфліктами.

Питання для обговорення:

1. Які основні політичні інструменти «м'якої сили» використовують держави у своїй зовнішній політиці?
2. Як дипломатичні відносини можуть сприяти формуванню «м'якої сили» на міжнародній арені?
3. Яку роль відіграють міжнародні організації у реалізації політичних інструментів м'якої сили?
4. Як неурядові організації можуть сприяти реалізації політичних інструментів «м'якої сили»?
5. Яким чином медіа та інформаційні кампанії можуть слугувати політичними інструментами «м'якої сили»?
6. Які приклади успішних політичних кампаній м'якої сили можна навести в історії?
7. Які стратегії використовують держави для протидії негативному впливу «м'якої сили» інших країн?
8. Наведіть приклади країн, які успішно використовують політичні інструменти «м'якої сили» у своїй зовнішній політиці.

Завдання для самостійної роботи

1. Виберіть одну країну, яка успішно використовує політичні інструменти м'якої сили, проаналізуйте конкретні приклади використання політичних інструментів «м'якої сили» та оцініть їх ефективність.
2. Проаналізуйте конструювання етнорегіональної ідентичності як інструменти «м'якої сили».
3. Проаналізувати досвід застосування інструментів «м'якої сили» у врегулюванні етнополітичного конфлікту (на прикладі конкретного конфлікту).

ТЕМА 3. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ІНСТРУМЕНТИ «М'ЯКОЇ СИЛИ». НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ

До основних соціокультурних інструментів «м'якої сили» слід віднести культурну, освітню, наукову, публічну дипломатію, формування позитивного іміджу країни, національний та територіальний брендинг, PR.

Культурна дипломатія, що передбачає взаємодію через посольства та культурні інститути за кордоном сприяє підтриманню культурних зв'язків. Культурному діалогу та формуванню позитивного іміджу країни в сучасних умовах активно сприяють кіно, музика, живопис та інші форми мистецтва. Популяризації національної культури та зближенню різних народів сприяє організація міжнародних культурних фестивалів. Крім того, участь у міжнародних культурних програмах (ЮНЕСКО, ООН) підсилює позиції країни на світовій арені. НУО стають впливовим каналом обміну досвідом та знаннями, що підсилює соціокультурні зв'язки між країнами.

Інтернет-ресурси, а також телебачення та радіо відіграють важливу роль у формуванні громадської думки про країну на міжнародній арені. Соціальні мережі, зокрема Instagram та TikTok стають майданчиком для поширення культурних продуктів та ідей, впливаючи на міжнародний імідж.

Зростаюча глобалізація та конкуренція вимагають постійного вдосконалення та адаптації соціокультурних інструментів для ефективного впливу на міжнародну політику.

Питання до практичного заняття

1. Публічна дипломатія як інструмент «м'якої сили».
2. Культурна дипломатія.
3. Наукова дипломатія та її інструменти.
4. Роль різних акторів у науковій дипломатії.
5. Іміджмейкінг та PR. Брендинг як інструмент «м'якої сили».
6. Пропаганда як засіб «м'якої сили».

Методичні рекомендації до вивчення теми:

В рамках вивчення теми варто визначити які саме інструменти «м'якої сили» можна віднести до соціокультурних. Дослідити роль культурних обмінів у зміцненні міжнародних відносин. Проаналізувати як мистецтво (кіно, музика, література) впливає на формування іміджу країни.

Розглянути стратегії розвитку туризму як інструменту «м'якої сили».

Дослідити роль культурної дипломатії в міжнародних відносинах. Розглянути приклади міжнародних культурних фестивалів і їх значення для просування «м'якої сили». Проаналізувати вплив медіа на формування образу країни в міжнародному контексті.

Дослідіть визначення наукової дипломатії та її ключових компонентів. Розгляньте конкретні приклади наукової дипломатії, такі як міжнародні програми досліджень, співпраця у сфері екології чи охорони здоров'я. Вивчіть

ролі різних акторів у науковій дипломатії, зокрема держав, міжнародних організацій, НУО та науковців. Вивчіть, як наукова дипломатія може впливати на громадську думку та політику, та як залучати суспільство до наукових проектів. Обговоріть сучасні виклики наукової дипломатії, такі як глобальні проблеми, пандемії, зміна клімату та етичні питання.

Проаналізувати як такі глобальні тенденції, як розвиток інтернету та глобалізація впливають на інструменти «м'якої сили».

Питання для обговорення:

1. Які основні соціокультурні інструменти використовуються для реалізації концепції «м'якої сили»?
2. Як мова та література можуть слугувати інструментами для просування політики «м'якої сили»?
3. Як культурні обміни впливають на сприйняття країни за кордоном?
4. Яка роль міжнародних фестивалів та культурних заходів у просуванні м'якої сили?
5. Як медіа (телебачення, кіно, музика) можуть стати інструментами м'якої сили?
6. Які приклади успішного використання соціокультурних інструментів м'якої сили ви можете навести?
7. Яка роль неурядових організацій у просуванні соціокультурних інструментів м'якої сили?
8. Як культурна дипломатія сприяє зміцненню міжкультурного діалогу та «м'якої сили»?
9. Як співпраця між державами у сфері науки впливає на міжнародні відносини?
10. Які приклади успішних наукових угод або проектів можна навести?
11. Як взаємодіють науковці, уряди та міжнародні організації в рамках наукової дипломатії?
12. Як наукова дипломатія може сприяти розвитку інновацій і технологій?
13. Яка роль наукової дипломатії у вирішенні глобальних проблем, таких як зміна клімату або пандемії?

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте успішний досвід брендингу країни чи окремих територій як сучасний інструмент «м'якої сили».
2. З'ясуйте особливості пропаганди як засобу «м'якої сили».
3. Оберіть кілька прикладів культурної дипломатії різних країн (наприклад, культурні центри, обмін артистами) і оцініть їх ефективність. Як ці інструменти допомогли зміцнити міжнародні зв'язки та сформувати позитивний імідж країни?
4. Проаналізуйте та обговоріть вплив великих спортивних заходів (Олімпійські ігри, Чемпіонати світу) на міжнародні відносини.

ТЕМА 4.

ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ДЛЯ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Освітня дипломатія являє собою стратегічний підхід, який сприяє міжнародній співпраці в освіті через обмін досвідом та ресурсами. Вона відповідає на виклики глобалізації, забезпечуючи доступ до знань і технологій у різних країнах.

Сучасна освітня дипломатія спрямована на застосування новітніх технологій і педагогічних методик, які адаптуються до потреб сучасного учня та студента; розвиток програм, що дозволяють здобувачам та викладачам обмінюватися досвідом в різних країнах; формування навичок міжкультурної комунікації та взаєморозуміння; фокусується на формуванні критичного мислення, креативності та цифрової грамотності. Вона включає теми екології, соціальної справедливості та економічної стабільності.

У «Паризькому комюніке» (2018 року) підкреслюється важливість інноваційних методів викладання та безперервного професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Питання підвищення якості освіти також стало предметом обговорення на конференції міністрів вищої освіти Європейського простору вищої освіти, що відбулася в Римі (Італія, 2020), де були прийняті «Рекомендації для національної / урядової підтримки / дії для покращення навчання і викладання у вищій освіті в ЄПВО». У документі серед пріоритетів освітньої політики країн ЄС зазначається підтримка постійного вдосконалення викладання через допомогу закладам вищої освіти в зміцненні професійного розвитку викладачів та обмін успішними практиками. Також рекомендується інтегрувати питання вдосконалення навчання та викладання до національних стратегій вищої освіти для підвищення її якості.

Освітня дипломатія формує інноваційну педагогічну систему через сприяння можливостям для навчання за кордоном, що розширення горизонтів здобувачів; створення рівних умов для отримання освіти для всіх верств населення, незалежно від соціального статусу; розвиток міжнародних освітніх проектів, що об'єднують ресурси та експертизу; об'єднання різних наукових дисциплін для розв'язання комплексних проблем; запровадження системи оцінювання ефективності освітніх програм на міжнародному рівні.

Освітня дипломатія, розвиваючись на різних рівнях, має потенціал для формування глобальної освіти, що відповідає викликам сучасності та майбутнього, а також стимулює участь місцевих громад у процесі навчання та розвитку освітніх програм.

Питання до практичного заняття

1. Сутність та принципи освітньої дипломатії і їх інтеграція в сучасну педагогічну практику.
2. Правові рамки формування інноваційної освітньо-педагогічної системи ХХІ століття.
3. Міжнародні програми і ініціативи в рамках освітньої дипломатії:

ефективні практики.

4. Цифрові технології в реалізації освітньої дипломатії у XXI столітті.
5. Викладачів як суб'єкт впровадження освітньої дипломатії в навчальних закладах.
6. Значення освітньої дипломатії у вирішенні проблеми інтернаціоналізації освіти.

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При розгляді даної теми визначте ключові терміни, пов'язані з освітньою дипломатією та інноваційними педагогічними системами. Вивчіть сучасні тренди в освітній дипломатії, включаючи міжнародні ініціативи та програми.

Обговоріть основні цілі освітньої дипломатії в контексті потреб освіти XXI століття. Проаналізуйте різні моделі освітньої дипломатії, що використовуються в різних країнах. Визначіть, як освітня дипломатія впливає на методи викладання та навчання. Розгляньте програми Erasmus+ (є одним з найбільш відомих європейських проєктів, який надає можливості для навчання та обміну студентами й викладачами в університетах ЄС); Fulbright Program (що надає стипендії для навчання, досліджень і викладання в США, сприяючи обміну культурними цінностями); UNESCO та її ініціативи.

Визначте як міжнародні програми сприяють підвищенню якості освіти через інтеграцію нових методів та технологій. Розгляньте як дослідження ефективних практик та залучення міжнародних грантів і ресурсів можуть стати основою для вдосконалення національної системи освіти та як країни можуть формувати нові освітні політики та стратегії, орієнтуючись на міжнародний досвід. Дослідіть вплив на розвиток освітньої дипломатії через цифровізацію та нові формати міжнародної співпраці, такі як онлайн-курси та віртуальні обміни. Вивчіть роль соціальних мереж у популяризації проєктів освітньо-наукової дипломатії. Визначте основні виклики, з якими стикається освітня дипломатія в сучасному світі.

Проаналізуйте переваги та недоліки освітньої дипломатії в порівнянні з традиційними педагогічними системами. Проведіть дискусії або круглі столи, де учасники можуть обговорити важливі аспекти освітньої дипломатії. Створіть рекомендації щодо покращення освітньої дипломатії в контексті української освіти. Запропонуйте план моніторингу та оцінки впровадження освітньої дипломатії у навчальних закладах.

Питання для обговорення:

1. Які інструменти та методи використовуються для реалізації освітньої дипломатії?
2. Як документи на регіональному та світовому рівні закріплюють нові інструменти *підвищення якості освіти*?
3. Яка роль міжнародних освітніх програм і обмінів у розвитку освітньої дипломатії?
4. Які приклади успішних ініціатив у сфері освітньої дипломатії можна навести?

5. Які виклики стоять перед освітньою дипломатією в умовах глобалізації?
6. Як освітня дипломатія може сприяти вирішенню соціальних і культурних конфліктів?
7. Яка роль технологій у розвитку освітньої дипломатії та дистанційного навчання?
8. Як залучати громаду та приватний сектор до освітньої дипломатії?
9. Яка роль неурядових організацій у просуванні освітньої дипломатії?
10. Які перспективи та тенденції розвитку освітньої дипломатії в найближчому майбутньому?

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте роль міжнародних студентських обмінів у формуванні «м'якої сили». Які програми (наприклад, Erasmus+) існують у вашій країні? Які можливості вони відкривають для обміну культурними цінностями?
2. Виберіть конкретний випадок освітньої дипломатії, наприклад, співпрацю між університетами різних країн. Проаналізуйте, як ця співпраця вплинула на освітні системи і культурний обмін.
3. Вивчіть, як новітні технології (онлайн-курси, MOOCs) змінюють освітню дипломатію. Проаналізуйте вплив цих технологій на доступ до освіти в різних країнах.

ТЕМА 5. ПОЛІТИКА «М'ЯКОЇ СИЛИ» США

Політика США підкреслює цінності демократії, прав людини та свободи, що є основою їхньої м'якої сили. Програми обміну студентами, такі як Fulbright, дозволяють іноземним студентам навчатися в США, сприяючи взаєморозумінню та дружнім відносинам.

Культурна дипломатія є одним з основних інструментів «м'якої сили» США. Такі програми як «American Spaces» забезпечують платформи для обміну культурою, освітою та інформацією про США в інших країнах. Голлівуд став символом американської культури, а фільми та серіали США популяризують цінності, спосіб життя та культуру США у світі. Американські культурні центри (American Corners) створюють простір для діалогу та обміну культурними цінностями, де громадяни можуть отримувати інформацію про американську культуру, освіту та суспільство. Вони діють у багатьох країнах, сприяючи популяризації американських цінностей та культури.

Voice of America (міжнародне радіо і телебачення) транслює новини та програми на різних мовах, надає альтернативні джерела інформації, сприяючи формуванню позитивного образу США у країнах з обмеженим доступом до вільних медіа.

США використовують гуманітарну допомогу як інструмент «м'якої сили», надаючи підтримку в кризових ситуаціях, що підвищує їхній імідж. Під час природних катастроф, таких як землетрус на Гаїті в 2010 році, США надіслали гуманітарну допомогу, медичні бригади та ресурси. Ці дії допомогли зміцнити імідж США як країни, що дбає про добробут інших народів.

США активно співпрацюють з неурядовими організаціями для реалізації програм, що посилюють їхню «м'яку силу». Ініціатива «Peace Corps» дозволяє американським волонтерам працювати в різних країнах, сприяючи розвитку місцевих спільнот і поширюючи американські цінності.

Політика м'якої сили адаптується до глобальних викликів, таких як зміна клімату, тероризм та глобальна нерівність.

США активно використовують Twitter та Facebook для спілкування з міжнародною аудиторією, просування американських цінностей та створення позитивного іміджу.

Питання до практичного заняття

1. «М'яка сила» як концепція у зовнішній політиці США.
2. «М'яка сила» США щодо країн ЄС та РФ.
3. «М'яка сила» США у зовнішньополітичній взаємодії з КНР.
4. Близькосхідний вектор «м'якої сили» США.
5. Перспективи реалізації «м'якої сили» як зовнішнього інструменту політики США.

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При підготовці до теми визначте перелік ключових інструментів «м'якої сили», що застосовують США. Розглянути, як принципи демократії, прав людини та свободи включені у зовнішню політику США. З'ясувати як економічні відносини (торгівля, інвестиції) впливають на м'яку силу США.

Проаналізувати як американська культура (музика, кіно, мистецтво) впливає на світовий імідж США та формується як елемент м'якої сили. Розглянути програми обміну, такі як Fulbright, та їхній вплив на міжнародні відносини та імідж США. Дослідити роль американських міжнародних ЗМІ, таких як Voice of America, у формуванні сприйняття США за кордоном. Ознайомитись з діяльністю американських культурних центрів та бібліотек, їх впливом на розвиток «м'якої сили».

Вивчити роль гуманітарної допомоги як інструменту «м'якої сили» та проаналізувати конкретні програми.

Досліджити особливості використання США новітніх технологій та соціальних медіа для просування своїх ідей.

Проаналізувати, як внутрішні суспільні рухи впливають на зовнішню політику та «м'яку силу» США. Розглянути, як оцінюється ефективність політики «м'якої сили» США через конкретні кейси та статистику.

Питання для обговорення:

1. Які основні інструменти використовує США для реалізації своєї політики «м'якої сили»?
2. Як програми обміну студентами, такі як Fulbright, сприяють зміцненню «м'якої сили» США?
3. Яка роль культурної дипломатії у формуванні іміджу США в світі?
4. Яким чином медіа та кінематограф впливають на суспільне сприйняття США за кордоном?
5. Як США використовують медіа та інформаційні технології для формування позитивного іміджу?
6. Яким чином допомога розвитку (проектна допомога, гуманітарна допомога) пов'язана з політикою «м'якої сили» США?
7. Як геополітичні зміни вплинули на стратегію м'якої сили США?
8. Як в США відповідають на сучасні виклики, що загрожують їхній «м'якій силі», такі як дезінформація або негативне сприйняття?
9. Як «м'яка сила» США взаємодіє з країнами, що мають негативний імідж у міжнародній спільноті?
10. Як США адаптують свою політику «м'якої сили» у відповідь на нові виклики, такі як тероризм чи глобалізація?
11. Яка роль НКО та волонтерських організацій в просуванні «м'якої сили» США на міжнародній арені?

Завдання для самостійної роботи

1. Визначіть основні інструменти політики «м'якої сили» США, що використовуються стосовно України.

2. Виберіть один американський фільм або музичний альбом, який мав міжнародний успіх. Проаналізуйте, як цей культурний продукт сприяв формуванню іміджу США за кордоном. Напишіть короткий есей (1500 слів), де висвітліть ключові аспекти впливу.
3. Дослідіть одну з програм студентського обміну. Підготуйте презентацію про мету програми, основні компоненти, досягнення та її роль у просуванні м'якої сили США.
4. Проведіть аналіз впливу одного з американських міжнародних ЗМІ (наприклад, Voice of America) на суспільну думку в певній країні. Визначте основні теми, що висвітлюються, та їх вплив на сприйняття США.
5. Проведіть дослідження або аналіз бази даних соціальних медіа, щоб визначити, як США використовують ці платформи для просування своїх цінностей і культурних аспектів на міжнародному рівні.
6. Проаналізуйте перспективи реалізації «м'якої сили» як зовнішнього інструменту політики США в окремих регіонах світу.

ТЕМА 6. ПРІОРИТЕТИ ПОЛІТИКИ «М'ЯКОЇ СИЛИ» ЄС ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

ЄС та Велика Британія активно просувають ідеї демократії, прав людини та сталого розвитку, спільно реалізують наукові проекти, що підвищує їхній вплив у науковій сфері.

ЄС використовує культурні програми та освітні обміни (наприклад, Erasmus) для поширення своїх цінностей і норм серед молоді. Програма Erasmus стала символом європейської інтеграції та зміцнення європейської ідентичності. Вона сприяє міжкультурному обміну та розумінню. Ініціатива Європейський культурний рік покликана підвищити обізнаність про культурне різноманіття ЄС.

Союз проводить дипломатичні місії, які просувають мир і стабільність у регіонах, що зазнають конфліктів. Акцент зроблено на співпраці та партнерстві з сусідніми країнами задля сприяння інтеграції. Ініціатива «Східне партнерство» спрямована на зміцнення відносин між ЄС та пострадянськими країнами. Програма допомагає просувати європейські цінності та стандарти в регіоні через підтримку реформ, культурний обмін та економічну допомогу.

ЄС надає гуманітарну допомогу країнам, постраждалим від конфліктів та природних катастроф. Просуває екологічні ініціативи через міжнародні угоди та проекти, такі як «Зелений курс» або угода про клімат. Це позиціонує ЄС як лідера в глобальній екологічній політиці, зміцнює його «м'яку силу».

Великобританія також активно використовує «м'яку силу» через свої культурні інституції, такі як Британська рада, яка займається культурною, освітньою та науковою діяльністю, просуває британську культуру, мову та цінності в усьому світі. Британська рада реалізує програми обміну та співпраці, що сприяє зміцненню міжнародних зв'язків. BBC та інші медіа-структури сприяють формуванню іміджу Британії за межами країни, поширюючи інформацію про її культуру та цінності.

Після виходу з ЄС Великобританія переосмислює свою роль у світі, намагаючись зберегти свою «м'яку силу». Вона використовує платформу Commonwealth для політичної, економічної та культурної співпраці, зміцнення зв'язків із колишніми колоніями, просування демократії та прав людини.

Великобританія підтримує Україну в її євроінтеграційних процесах шляхом надання експертної допомоги та сприяння розвитку української економіки.

Питання до практичного заняття

1. Пріоритети «м'якої сили» ЄС. Розширення «європейської зони миру та процвітання, свободи та демократії» через просування своїх цінностей та інтересів у суміжних країнах.
2. Громадське антикризове управління (місії спостерігачів на виборах, сприяння реформам правосуддя та поліції).
3. Надання гуманітарної допомоги.

4. Регіональні та спеціальні програми ЄС.
5. Значення «м'якої сили» у британській зовнішній політиці. Роль державних інституцій у реалізації політики «м'якої сили».
6. Пріоритети британської політики «м'якої сили»: англійська мова, освіта, наука та інновації, культура, міжнародний розвиток.
7. Оцінка та вимірювання «м'якої сили».

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При підготовці до даної теми необхідно ознайомитись з офіційними документами ЄС та Великобританії, що стосуються «м'якої сили», зокрема стратегіями та комюніке. Дослідити еволюцію політики «м'якої сили» в ЄС і Великобританії, враховуючи важливі історичні події. Дослідити які інститути та організації ЄС сприяють поширенню «м'якої сили», зокрема Європейська комісія та Європейський парламент. Розглянути як політика сусідства та стратегічні партнерства сприяють реалізації «м'якої сили».

Розглянути приклади культурних ініціатив, таких як фестивалі, програми обміну як інструментів «м'якої сили». Проаналізувати програми обміну, такі як Erasmus+, які сприяють культурному діалогу та співпраці між країнами.

Дослідити як «м'яка сила» використовується ЄС для зміцнення міжнародних відносин та партнерств. Дослідити, як ЄС та Великобританія впроваджують принципи сталого розвитку через свої ініціативи. Визначити як соціальні програми та екологічні ініціативи допомагають підвищити м'яку силу ЄС. Проаналізувати, як ЄС та Великобританія реагують на глобальні гуманітарні кризи. З'ясувати як економічна допомога та інвестиції сприяють «м'якій силі».

Визначити як співпраця з неурядовими організаціями підсилює політику «м'якої сили» ЄС та Великобританії.

Розглянути роль медіа у просуванні політики м'якої сили, вивчаючи кампанії інформаційного впливу. Розглянути сучасні виклики, які стоять перед політикою м'якої сили, такі як глобалізація та зміни в міжнародній політиці.

Питання для обговорення:

1. Які ключові елементи політики м'якої сили ЄС і Великобританії, і які з них найбільш ефективні?
2. Як ЄС використовує свою культурну дипломатію для зміцнення взаємозв'язків з державами-членами та третіми країнами?
3. Яка роль освіти і програм обміну студентами (наприклад, Erasmus) у формуванні «м'якої сили» ЄС?
4. Яка роль медіа у формуванні іміджу ЄС та Великобританії через «м'яку силу»?
5. Як політика «м'якої сили» ЄС та Великобританії пов'язана з їхньою зовнішньою політикою?
6. Які інструменти культурної дипломатії використовують Великобританія для просування своїх цінностей за кордоном?
7. Яка роль стратегічних партнерств (наприклад, з країнами Commonwealth) у реалізації політики «м'якої сили» Великобританії?

8. Які конкретні приклади успішних ініціатив з «м'якої сили» можна навести для ЄС і Великобританії?
9. Яким чином зміни у внутрішній політиці (наприклад, Brexit) вплинули на стратегії «м'якої сили» Великобританії?
10. Які перспективи розвитку політики «м'якої сили» для ЄС і Великобританії в умовах глобальних змін?

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте регіональні та спеціальні програми ЄС та місце України в них.
2. Виберіть одну з культурних ініціатив ЄС або Великобританії, яка демонструє використання «м'якої сили». Проведіть аналіз її цілей, реалізації та впливу на міжнародні відносини.
3. Оберіть конкретний випадок надання гуманітарної допомоги від ЄС або Великобританії в кризовій ситуації (наприклад, під час природних катастроф чи конфліктів). Визначте, як ця допомога сприяла зміцненню «м'якої сили» та іміджу країни.
4. Проведіть аналіз кампанії з використання «м'якої сили» через медіа від ЄС чи Великобританії. Оцініть, як вона вплинула на громадську думку у цільовій країні.
5. Складіть порівняльну таблицю та проаналізуйте основні елементи стратегій «м'якої сили» ЄС та Великобританії. Включіть такі аспекти як мета, інструменти, цільові групи та оцінка ефективності.

ТЕМА 7.

«М'ЯКА СИЛА» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ

Китай активно просуває свою культуру через культурні центри, фестивалі, мовні курси та обміни студентами, а також розширення мережі Інститутів Конфуція по всьому світу. Стипендії для іноземних студентів дозволяють залучити молодь з інших країн і створити дружні зв'язки.

Розвиток власних глобальних медіа-мереж, зокрема CGTN (китайський міжнародний канал новин) дозволяє поширювати свої наративи та формувати міжнародну думку.

Ініціатива «Один пояс, один шлях» не лише сприяє економічному співробітництву, а й поширює китайську культуру і цінності в країнах-учасниках, сприяє розвитку інфраструктури і зміцнює зв'язки між Китаєм та іншими країнами. Участь в міжнародних організаціях (ООН, ВООЗ та ін.) Китай використовує для просування своїх інтересів і етики, намагаючись стати лідером у багатосторонніх відносинах.

Китай надає фінансову допомогу та інвестиції країнам, що розвиваються, проводить зовнішню політику, орієнтовану на ненасильство, повагу до суверенітету інших країн, підвищує довіру до Китаю. Надає гуманітарну допомогу країнам, які цього потребують.

Започаткування ініціатив, що сприяють боротьбі зі змінами клімату, допомагає покращити міжнародний імідж Китаю. КНР розробляє стратегії для протидії критицизму та негативному іміджу через активне комунікаційне просування своїх досягнень та цілей.

Питання до практичного заняття

1. Пріоритети, цілі та завдання «м'якої сили» Китаю. Формування нових ефективних важелів та механізмів несилового впливу.
2. Створення позитивного оточення для прогресивного поступального розвитку країни.
3. Забезпечення власної «культурної безпеки» від поширення «м'якої сили» інших суб'єктів.
4. Створення умов для розширення економічного впливу та розвитку КНР.
5. Ключові відомства та інститути. Централізована модель управління.
6. Політико-правове регулювання реалізації політики «м'якої сили» та джерела фінансування.

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При вивченні даної теми проаналізуйте стратегії, які використовуються Китаєм для просування «м'якої сили», включаючи дипломатію, культурний обмін і економічне співробітництво.

Розгляньте елементи китайської культури, які використовуються в рамках «м'якої сили», зокрема як філософію, мистецтво, літературу. Проаналізуйте роль

та значення Інституті вКонфуція для розвитку «м'якої сили» Китаю. Дослідіть як освітні програми та стипендії впливають на ставлення молоді до Китаю.

Розгляньте конкретні ініціативи, такі як «Один пояс, один шлях» та їх роль у сприянні просуванню «м'якої сили» Китаю.

Проаналізуйте роль китайських медіа у формуванні міжнародної думки про Китай, зокрема через CGTN та інші канали.

Розгляньте реальні приклади успішного використання м'якої сили Китаю в інших країнах, зокрема в Африці, Латинській Америці та Азії.

Питання для обговорення:

1. Які основні компоненти «м'якої сили» Китаю?»
2. Як Китай використовує культурну дипломатію для просування своїх інтересів за кордоном?
3. Як китайська культурна спадщина впливає на імідж країни в світі?
4. Як Китай використовує програми «Один пояс, один шлях» для зміцнення своєї м'якої сили?
5. Яким чином спонсоровані китайським урядом міжнародні медіа впливають на сприйняття Китаю за кордоном?
6. Як освіта та програми обміну студентами (наприклад, китайські університети) сприяють розвитку «м'якої сили» Китаю?
7. Як Китай намагається використовувати свій вплив на глобальні екологічні проблеми як інструмент «м'якої сили»?
8. Які програми або ініціативи Китаю сприяють розвитку його «м'якої сили»?
9. Як зміни в міжнародній політиці впливають на стратегії «м'якої сили» Китаю?
10. Яким чином технології та інтернет-контент (включаючи китайські соціальні мережі) сприяють популяризації китайської культури?
11. Як Китай намагається протистояти негативному сприйняттю та недовірі до своєї політики через стратегії «м'якої сили»?

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть програми культурного обміну, такі як стипендії для іноземних студентів, фестивалі культури тощо. Проаналізуйте як ці програми впливають на позитивний імідж Китаю за кордоном.
2. Визначте основні інструменти «м'якої сили» Китаю та проаналізуйте їх роль у забезпеченні власної «культурної безпеки» від поширення «м'якої сили» інших суб'єктів.
3. Дослідіть як ініціатива «Один пояс, один шлях» сприяє використанню «м'якої сили» Китаю в різних країнах. Проаналізуйте приклади проектів, їх соціальний, економічний і культурний вплив.
4. Виберіть одну або кілька сусідніх країн і проаналізуйте, як Китай використовує «м'яку силу» для зміцнення відносин з ними. Наведіть приклади конкретних заходів та їх результатів.

ТЕМА 8.

СТРАТЕГІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ «М'ЯКОЇ СИЛИ» УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

«М'яка сила» України реалізується через культурні, освітні, наукові, спортивні, гуманітарні та інші ініціативи. Проведення міжнародних культурних фестивалів (наприклад, «Київська весна», «Фестиваль українського вина»), популяризація українських митців на міжнародних платформах, таких як Венеційська бієнале, успішні тури українських артистів сприяють просуванню української культури на міжнародному рівні. В умовах повномасштабного вторгнення мистецтво (арт-проекти, виставки, кіно) стало інструментом для підтримки морального духу населення та привертання міжнародної уваги до українських проблем. Програми обміну, такі як «Erasmus+», дозволяють українським студентам отримувати освіту в Європі та сприяють інтеграції в європейський простір.

Україна активно просуває ідеї захисту прав людини на міжнародних платформах, підкреслюючи свою відданість демократичним цінностям. Надає гуманітарну допомогу іншим країнам, запроваджує волонтерські ініціативи. Участь у програмі ЄС «Східне партнерство» сприяє політичному асоціюванню та економічній інтеграції з країнами Східної Європи, зміцнюючи зв'язки з Європою та демонструючи українські цінності.

Участь українських спортсменів у міжнародних змаганнях сприяє формуванню позитивного іміджу країни.

На просування позитивного іміджу України за кордоном через демонстрацію досягнень країни спрямована ініціатива «Ukraine Now». Інформаційна платформа «Go Ukraine» яка демонструє українську культуру, традиції та досягнення, активно просуває країну в міжнародному медіапросторі та залучає іноземних інвесторів і туристів.

Створення високоякісних ІТ-компаній (наприклад, Grammarly) популяризують українські інновації на міжнародному рівні.

Популяризація української кухні через участь в міжнародних гастрономічних фестивалях також сприяє зростанню інтересу до України.

Російська військова агресія ставить під загрозу реалізацію «м'якої сили», вимагаючи нових стратегій та адаптацій. Проте Україна має потенціал для розширення політики «м'якої сили» через активну участь у міжнародних ініціативах, культурних програмах та дипломатичних зусиллях.

Питання до практичного заняття

1. Основні компоненти політики «м'якої сили» України та їх вплив на національну безпеку нашої держави.
2. Дипломатичні та культурні ініціативи України у зміцненні її позиції на міжнародній арені
3. Роль інформаційних кампаній у формуванні позитивного іміджу України за кордоном.

4. Вплив стратегії «м'якої сили» на відносини України з сусідніми державами та міжнародними організаціями.

5. Потенційні виклики і загрози для національної безпеки України в контексті реалізації політики «м'якої сили».

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При підготовці до даної теми вивчіть історичні передумови формування політики «м'якої сили» в Україні, зокрема події, що вплинули на її розвиток. Оцініть актуальний стан іміджу України на міжнародній арені та визначте фактори, що впливають на нього. Розгляньте питання формування національного бренду України та його вплив на міжнародну репутацію.

Розгляньте роль культури, мистецтв та освіти в контексті політики «м'якої сили». Проаналізуйте кейси інших країн, які успішно реалізують політику «м'якої сили», та порівняйте їх з українськими ініціативами.

Проаналізуйте стратегії комунікації та інформаційні кампанії, які сприяють популяризації української культури. Визначте як нові медіа та технології можуть бути використані для просування «м'якої сили» України.

Дослідіть внесок неурядових організацій у реалізацію політики «м'якої сили» в Україні.

Проаналізуйте як впливають на стратегію «м'якої сили» України сучасні глобальні тренди в такій політиці. Сформулюйте рекомендації щодо вдосконалення політики «м'якої сили» в Україні.

Питання для обговорення:

1. Які інструменти використовуються для впровадження політики «м'якої сили» в Україні?
2. Яка роль української культури, мистецтва та мови у формуванні «м'якої сили» країни?
3. Як освітні програми та міжнародні обміни (наприклад, Erasmus+) сприяють розвитку «м'якої сили» України?
4. Яку роль відіграє інформаційна політика в реалізації стратегії «м'якої сили»?
5. Як співпраця з міжнародними організаціями та НУО впливає на політику «м'якої сили» України?
6. Яким чином гуманітарна допомога і міжнародні проєкти впливають на імідж України в світі?
7. Як Україна використовує українську діаспору для просування своєї «м'якої сили» за кордоном?
8. Яка роль культурної дипломатії в активізації «м'якої сили» України на міжнародній арені?
9. Які приклади успішних ініціатив України в області «м'якої сили» можна навести?
10. Як соціальні медіа та цифрові платформи сприяють поширенню українських цінностей і культури на міжнародному рівні?

11. Які виклики стоять перед Україною у реалізації політики «м'якої сили», зокрема в умовах повномасштабного російського вторгнення?

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте досвід іміджевої політики України та визначте перспективи брендингу країни та окремих регіонів.
2. Проведіть дослідження культурних проектів, які реалізуються в Україні та за кордоном, спрямованих на популяризацію української культури. Оцініть їх ефективність і вплив на міжнародний імідж країни.
3. Проведіть аналіз внеску неурядових організацій в реалізацію політики «м'якої сили» в Україні. Визначте, які НУО найбільше впливають на цю стратегію та в яких сферах (освіта, культура, екологія).
4. Дослідіть взаємозв'язок глобальної безпеки та «м'якої сили 2.0». Встановіть геополітичні виклики, що обумовлені застосуванням «м'якої сили 2.0».

ТЕМА 9.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

Освітньо-наукова дипломатія стає інструментом для досягнення цілей сталого розвитку в Україні. В процесі реформування вищої освіти, зокрема покращення наукової та викладацької діяльності академічного персоналу ЗВО, важливою є «Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки», в якій окреслені основні проблеми: погіршення кадрового забезпечення, зниження престижності викладацької діяльності, надмірне навантаження на науково-педагогічних працівників, що обмежує час для професійного розвитку, формалізм в організації освітньої та наукової діяльності ЗВО, а також системні недоліки в атестації кадрів. Для подолання цих недоліків визначена стратегічна ціль «розвиток кадрового потенціалу закладів вищої освіти». Реалізація цієї цілі передбачає забезпечення можливостей підвищення кваліфікації викладачів, створення системи мотивації викладачів до наукової діяльності, самоосвіти, підвищення кваліфікації, розробки нових інновацій та впровадження сучасних методів викладання.

Співпраця України з ООН, ЮНЕСКО та іншими структурами для реалізації спільних проектів забезпечує інтеграцію досягнень вітчизняної науки, а також освітнього процесу та педагогічної практики до європейського та світового освітнього простору. Активна участь у глобальних наукових ініціативах вітчизняних ЗВО сприяє підвищенню їх міжнародної репутації. Організація міжнародних заходів сприяє обміну знаннями та досвідом, створенню умов для доступу українських студентів до міжнародних наукових ресурсів і баз даних. Серед проєктів підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників, запроваджених в Україні: Erasmus+ Teaching Staff Training – програма, що пропонує можливості для навчання та обміну досвідом серед викладачів з Європи; Fulbright Teaching Excellence and Achievement Program – програма, яка надає можливості для підвищення кваліфікації викладачів з різних країн, включаючи курси в США; DAAD (Німецька служба академічних обмінів) – програма, що підтримує обміни між українськими та німецькими університетами; Visiting Scholar Program – програма, що надає можливості для викладачів з України проходити стажування в університетах США; Nordplus – програма обміну для країн Північної Європи, що також включає українські університети у свої проєкти; Prometheus Online Courses – платформа з онлайн-курсами для викладачів, які охоплюють різні аспекти викладання та педагогіки.

Питання до практичного заняття

1. Складові освітньо-наукової дипломатії в Україні.
2. Вплив освітньо-наукової дипломатії на міжнародну конкурентоспроможність українських університетів.
3. Практики успішної співпраці між українськими та міжнародними науковими установами.

4. Роль держави у формуванні стратегій освітньо-наукової дипломатії.
5. Вплив змін в освітньому законодавстві на розвиток академічної дипломатії.

Методичні рекомендації до вивчення теми:

При вивченні даної теми визначте та охарактеризуйте терміни «освітньо-наукова дипломатія» та «академічне середовище», розглянувши їх взаємозв'язок. Далі варто дослідити історію розвитку освітньо-наукової дипломатії в Україні. Вивчіть сучасні тенденції в освітньо-науковій дипломатії, включаючи міжнародні угоди та співпраці. Оцініть роль держави у формуванні і реалізації освітньо-наукової дипломатії, включаючи політики та програми.

Розгляньте вплив міжнародних організацій (UNESCO, EU тощо) на розвиток освітньо-наукової дипломатії в Україні.

Проаналізуйте, як освітньо-наукова дипломатія сприяє розвитку академічних установ, їхньої конкурентоспроможності та інноваційності. Вивчіть програми обміну для викладачів і студентів, які сприяють міжнародному співробітництву. Проаналізуйте конкретні приклади успішних ініціатив в освітньо-науковій дипломатії в Україні.

Розгляньте проекти підвищення викладацької майстерності в рамках освітньо-наукової дипломатії України та участь у міжнародних програмах обміну як чинник професійної підготовки вітчизняних викладачів.

Проаналізуйте роль для розвитку та розбудови академічного середовища в Україні програм ЄС в галузі науки, освіти й інновацій, зокрема «Еразмус+», «Горизонт Європа», дослідницьких програм Євратому та інших, що є відкритими для викладачів і вчених з України.

Ідентифікуйте основні виклики та перешкоди, з якими стикається освітньо-наукова дипломатія в Україні. Розгляньте політичні та соціально-економічні чинники, що впливають на розвиток освітньо-наукової дипломатії.

Питання для обговорення:

1. Яка роль держави у формуванні освітньо-наукової дипломатії в Україні?
2. Яка роль освітніх програм ООН, таких як ЮНЕСКО, у формуванні «м'якої сили» Організації?
3. Як освітньо-наукова дипломатія впливає на конкурентоспроможність українських ЗВО?
4. Які основні програми обміну викладачами та студентами існують в Україні?
5. Як освітньо-наукова дипломатія сприяє інноваціям в академічному середовищі України?
6. Які успішні приклади міжнародного співробітництва українських університетів ви можете навести?
7. Які політичні та соціально-економічні чинники впливають на освітньо-наукову дипломатію в Україні?
8. Як можна оцінити ефективність програм освітньо-наукової дипломатії?

9. Яка роль наукових конференцій та форумів у розвитку освітньо-наукової дипломатії?
10. Як досвід інших країн у сфері освітньо-наукової дипломатії може бути корисним для України?
11. Які перспективи розвитку освітньо-наукової дипломатії в Україні в умовах глобалізації?

Завдання для самостійної роботи

1. Розробіть рекомендації для покращення освітньо-наукової дипломатії в Україні, виходячи з проведеного аналізу.
2. Знайдіть та проаналізуйте 2–3 успішні приклади міжнародного співробітництва українських університетів (наприклад, спільні дослідження, проекти). Підготуйте презентацію/відеопрезентацію з висвітленням результатів дослідження.
3. Підготуйте інформаційні буклети або постери про різні аспекти освітньо-наукової дипломатії (мета, учасники, переваги, виклики). Презентуйте матеріали в академічному середовищі (під час проведення занять, засідань наукового гуртка тощо).
4. Сформулюйте ідеї щодо покращення «м'якої сили» свого закладу вищої освіти, які можна реалізувати в сучасних умовах.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття, які проводять з академічною групою, є логічним продовженням лекційного курсу. На них поглиблюють, закріплюють та деталізують знання, отримані під час лекції та в результаті самостійної роботи.

Метою практичних занять є: навчання застосуванню теоретичних положень у практичній діяльності; вироблення навичок самостійної роботи здобувача; розвиток професійної свідомості та мислення.

Під час проведення практичних занять викладач використовує такі форми: вільне обговорення питань плану заняття в академічній групі; індивідуальна співбесіда з кожним здобувачем; дискусія; аналіз сучасних політичних процесів, що стосуються теми практичного заняття та обговорюваних питань; моделювання політичного процесу; аналіз ситуації; моніторинг; заслуховування доповідей, презентацій і їх подальше колективне обговорення в групі тощо.

Практичні заняття є також одним із видів поточного контролю за успішністю освоєння здобувачами навчального матеріалу. На кожному занятті викладач оцінює ступінь підготовки здобувача з теми. Підсумкові оцінки вносять до журналу обліку успішності.

Практичне заняття має виконувати чотири основні функції:

- творчо-розвиваючу – реалізується шляхом внесення змін до розумової діяльності здобувачів освіти з метою формування в них умінь мислити творчо;
- виховну – передбачає формування у здобувачів наполегливості у відстоюванні своєї точки зору, терпіння та толерантності у вислуховуванні інших думок, коректності у суперечці;
- освітню – реалізується через систематизацію, поглиблення та узагальнення знань;
- контролюючу – полягає в тому, що викладач у ході практичного заняття має можливість оцінити знання здобувачів, виявити прогалини та неточності у їх знаннях.

У ході підготовки та проведення практичного заняття здобувачі набувають соціального досвіду колективної роботи, виробляють вміння та навички самостійної роботи з матеріалом, в тому числі навички конспектування, складання тез, плану тощо), опановують уміння свідомо та творчо поводитися з інформацією, готувати самостійні виступи, висловлювати судження щодо відповідей одногрупників.

Структура практичного заняття включає два етапи: підготовчий етап та власне практичне заняття.

Складовими елементами підготовчого етапу є: прослуховування лекції за обраною темою (якщо вона передбачена тематичним планом дисципліни), ознайомлення з питаннями до практичного заняття, підбір джерел для підготовки до практичного заняття.

Важливе значення має зміст базової лекції, за матеріалом якої переважно і проводитиметься практичне заняття. Вже на цій лекції викладачеві потрібно виокремити низку проблем, що підлягають обговоренню на практичному занятті, наголосивши на їх значущості у пізнавальному та професійному плані.

Структура власне практичного заняття передбачає наступний алгоритм:

- вступне слово викладача;
- заслуховування та колективне обговорення виступів за питаннями практичного заняття;
- заслуховування та обговорення доповідей, презентацій;
- підбиття підсумків.

Для розвитку пізнавальної самостійності та активності здобувачів освіти практичне заняття можна проводити і в такій формі, коли викладач виступає лише у ролі спостерігача, а організаційні функції виконують самі здобувачі. У цьому випадку серед здобувачів виділяються ведучий, аналітик і протокаліст.

Ведучий організує обговорення, намагаючись залучити до обговорення максимальну кількість учасників, аналітик ставить питання промовцям, піддаючи сумніву окремі висловлювання, висуває альтернативні думки. Протокаліст фіксує все, що стосується вирішення проблеми, узагальнює висловлені думки, підбиває підсумки практичного заняття. Така форма проведення практичного заняття застосовується тоді, коли здобувачі освіти мають відповідний багаж знань з обговорюваної проблеми, критичне мислення, вміннями аргументувати і доводити свою точку зору, дотримуються толерантності та коректності до висловлювань, що містять протилежні думки.

Самостійна робота здобувача є однією з основних форм організації навчання, основним засобом опановування навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових аудиторних занять час.

У процесі самостійної роботи у здобувачів формуються індивідуальні вміння та навички самостійного засвоєння навчальної та наукової літератури, нормативних джерел, використання сучасних інформаційних засобів і технологій.

Важливою формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань.

Результати, отримані здобувачами вищої освіти на практичних заняттях, враховують під час проведення підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Підготувати доповідь / презентацію на тему: «М'яка сила» країни (на вибір).
2. Підготувати доповідь / презентацію про один із інструментів «м'якої сили» (публічна дипломатія, культурна дипломатія, іміджмейкінг, паблік рілейшнз, брендинг тощо).
3. Написати есе на одну з тем:
 - «Роль «інформаційної сили» як різновиду «м'якої сили». Сучасні інформаційні стратегії у зовнішньополітичних контактах провідних держав»;
 - «Трансформація інструментів «м'якої сили» України в умовах війни».

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Визначте, який сенс вкладається в поняття «м'яка сила»?
 - a. військова потужність;
 - b. спосіб впливу через культурні та ідеологічні засоби;
 - c. економічні санкції;
 - d. політичний тиск.
2. Визначте, яка країна була першою, хто ввів концепцію «м'якої сили»?
 - a. Китай;
 - b. США;
 - c. Велика Британія;
 - d. Франція.
3. Визначте, який з наведених нижче аспектів не є частиною «м'якої сили»?
 - a. культура;
 - b. політичні реформи;
 - c. військова сила;
 - d. дипломатія.
4. Визначте, який із наведених прикладів є прикладом «м'якої сили»?
 - a. військові навчання;
 - b. культурні обміни;
 - c. економічні санкції;
 - d. збройні конфлікти.
5. Визначте, яка з країн є прикладом ефективного використання «м'якої сили» через кінематограф?
 - a. Індія;
 - b. Японія;
 - c. США;
 - d. Німеччина.
6. Визначте, яка організація часто асоціюється з використанням «м'якої сили» на міжнародному рівні?
 - a. НАТО;
 - b. ООН;
 - c. ЄС;
 - d. ШОС.
7. Визначте, який із наведених нижче проектів можна вважати проявом «м'якої сили»?
 - a. програма збройного виробництва;
 - b. міжнародні освітні програми;
 - c. військові альянси;

- d. економічні санкції.
8. Визначте, яка країна використовує «м'яку силу» через свої телевізійні шоу і фільми?
- Канада;
 - Іран;
 - Південна Корея;
 - Аргентина.
9. Визначте, яка з наведених нижче країн активно використовує «м'яку силу» через дипломатичні відносини з Африкою?
- Китай;
 - Японія;
 - Індія;
 - Франція.
10. Визначте, який інструмент «м'якої сили» використовує Великобританія?
- Королівська родина;
 - Військові бази;
 - Економічні санкції;
 - Збройні сили.
11. Визначте, яка країна часто використовує «м'яку силу» через свої культурні фестивалі?
- Індія;
 - Бразилія;
 - Німеччина;
 - Італія.
12. Визначте, який із наведених нижче аспектів є найбільш типовим для «м'якої сили»?
- агітація;
 - військова допомога;
 - культурний вплив;
 - зовнішній тиск.
13. Визначте, яка із наведених країн використовує «м'яку силу» через свою гастрономію?
- Франція;
 - Південна Корея;
 - Італія;
 - Всі вищезазначені.
14. Визначте, який із наведених аспектів можна віднести до «м'якої сили» в контексті Європейського Союзу?
- військові навчання;

- b. політика сусідства;
- c. економічні санкції;
- d. агітація.

15. Визначте, яка країна використовує «м'яку силу» через інвестиції в культурні програми в Африці?

- a. США;
- b. Китай;
- c. Японія;
- d. Франція.

16. Визначте, яка з країн використовує «м'яку силу» через обмін студентами?

- a. Індія;
- b. Канада;
- c. Росія;
- d. Китай.

17. Визначте, яка країна використовує свої природні ресурси як частину «м'якої сили»?

- a. США;
- b. Катар;
- c. Німеччина;
- d. Японія.

18. Визначте, яка з наведених країн використовує «м'яку силу» через науку і техніку?

- a. Індія;
- b. Німеччина;
- c. США;
- d. Всі вищезазначені.

19. Визначте, яка країна використовує «м'яку силу» через гуманітарну допомогу?

- a. Німеччина
- b. Південна Корея
- c. США
- d. Великобританія

20. Визначте, яка країна найбільш активно використовує «м'яку силу» через свої медіа?

- a. Китай;
- b. Індія;
- c. Велика Британія;
- d. США.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Брендинг як сучасний інструмент м'якої сили.
2. Введення концепцій «м'якої сили» у науку про міжнародні відносини та світову політику: основні терміни.
3. Види технологій «м'якої сили» за сферами застосування.
4. Види технологій «м'якої сили» за об'єктом впливу.
5. Використання «м'якої сили» для протидії дезінформації.
6. Вимірювання «м'якої сили» та публічної дипломатії.
7. Вплив зміни клімату на «м'яку силу» країн.
8. Вплив інтернету на «м'яку силу» країн.
9. Вплив пандемії на «м'яку силу».
10. Досвід інноваційної «м'якої сили».
11. Досвід просування позитивного іміджу країн у світі.
12. Економічна дипломатія як інструмент «м'якої сили».
13. Експертна дипломатія. Функції та особливості роботи експертів у зовнішньоекономічній та дипломатичній сферах.
14. ЗМІ та Інтернет як інструменти та засоби «м'якої сили».
15. Зовнішня політика та ідеологія як поведінкові ресурси «м'якої сили».
16. Імідж і брендинг України.
17. Іміджмейкінг.
18. Індекси «м'якої сили».
19. Ініціативи НАТО як частина «м'якої сили».
20. Інструменти політики «м'якої сили» Канади.
21. Інструменти «м'якої сили» Бразилії.
22. Інструменти «м'якої сили» для вирішення гуманітарних криз.
23. «Інформаційна сила» та її роль в інформаційному суспільстві.
24. Інформаційний супровід зовнішньополітичної діяльності.
25. Історія просування України за кордоном.
26. Китайський проект «м'якої сили».
27. Класифікація технологій «м'якої сили» за ступенем легітимності.
28. Класифікація технологій «м'якої сили» за суб'єктом впливу.
29. Класифікація технологій «м'якої сили» за цілями.
30. Ключові інструменти поширення мови та створення мережі спеціалізованих організацій ЄС.
31. Ключові інструменти поширення мови та створення мережі спеціалізованих організацій США та Канадою.
32. Комплексний аналіз основних інструментів політики «м'якої сили» США.
33. Концепція Дж. Ная (мол.). Джерела «м'якої сили». Критика концепції.
34. Культура та поширення мови як провідники зовнішньополітичного курсу країн.

35. Культурна дипломатія України.
36. Культурна дипломатія.
37. Маркетингові кампанії щодо покращення іміджу країни.
38. Міжнародне гуманітарне співробітництво.
39. «М'яка сила» Великобританії.
40. «М'яка сила» ООН як метод попередження міжнародних конфліктів.
 - і. «М'яка сила» та національна ідентичність.
41. «М'яка сила» у зовнішній політиці України.
42. «М'яка сила» у політиці Південної Кореї.
43. «М'яка сила» України в регіоні (у Польщі, Молдові та ін.).
44. «М'яка сила» Центрально-Азіатських країн.
45. «М'яка сила» як інструмент національної безпеки.
46. «М'яка» та «жорстка» сили в історії давніх цивілізацій.
47. Н. Макіавеллі про створення привабливого образу імператора.
48. Назвіть успішні приклади «м'якої сили» США.
49. Напрями реалізації політики «м'якої сили».
50. Напрямки публічної дипломатії України.
51. Наукова дипломатія як інструмент «м'якої сили».
52. Наукова дипломатія.
53. Наукова політика у системі пріоритетів використання ресурсів «м'якої сили».
54. Ненасильницькі форми впливу на суспільну свідомість (широке трактування «м'якої сили»).
55. Неурядові актори «м'якої сили».
56. «Нішева» дипломатія як інструмент «м'якої сили».
57. Нова публічна дипломатія як інструмент «м'якої сили».
58. Освітня політика у структурі «м'якої сили».
59. Основні інструменти політики «м'якої сили» США.
60. Основні напрями політики «м'якої сили» Індії.
61. Основні напрями політики «м'якої сили» держав-учасниць Європейського Союзу.
62. Основна складова політики «м'якої сили» Японії.
63. Парадипломатія як інструмент «м'якої сили».
64. Паблік рилейшнз у політиці «м'якої сили».
65. Перспективи розвитку цифрової дипломатії в Україні.
66. Підтримка інновацій за допомогою «м'якої сили».
67. Поняття «національний інтерес» та «національна безпека»: зміст, сутність, відповідальні інститути.
68. Поняття «сили» у сучасних міжнародних відносинах. Види сили. «Жорстка» та «м'яка» сили у сучасному світі.
69. Поняття атрактивності. Сила привабливості у суспільній психології.
70. Поняття іміджу. Державний імідж як фактор геополітики.
71. Популяризація традиційної культури Китаю через створення культурних центрів і проведення регулярних культурних заходів.
72. Права людини та «м'яка сила».

73. Проблема рейтингування привабливості провідних держав.
74. Проблематика маніпуляції суспільною свідомістю.
75. Пропаганда як засіб «м'якої сили».
76. Публічна дипломатія Європейського Союзу: проблеми та перспективи.
77. Публічна дипломатія США у інформаційному столітті.
78. Публічна дипломатія та ЗМІ.
79. Публічна дипломатія як інструмент просування зовнішньополітичних цілей держави.
80. Публічний дипломат: якісні характеристики та принципи діяльності.
81. Ресурси публічної дипломатії України.
82. Розвиток ділових зв'язків.
83. Розвиток США освітніх контактів із зарубіжними державами.
84. «Розумна сила» як стратегія поєднання «м'якої» і «жорсткої сил».
85. Роль «м'якої сили» в боротьбі з тероризмом.
86. Роль «м'якої сили» у глобальному управлінні.
87. Роль «м'якої сили» у міжнародних економічних відносинах.
88. Роль YouTube та інших платформ у розвитку «м'якої сили».
89. Роль досліджень у розвитку «м'якої сили».
90. Роль економічної та військової могутності як додаткових факторів розгортання «м'якої сили».
91. Роль кіноіндустрії у формуванні «м'якої сили».
92. Роль неурядових організацій у реалізації «м'якої сили».
93. Спортивна дипломатія як інструмент «м'якої сили».
94. Спортивна дипломатія.
95. Сприяння міжнародному розвитку.
96. Стратегічні цілі публічної дипломатії України. Позиціонування України.
97. Стратегія «м'якої сили» України на 2020-2024 роки.
98. Сучасна іміджелогія як теорія та практика. Державний імідж як фактор геополітики.
99. Типи технологій «м'якої сили» за методами впливу.
100. Три джерела «м'якої сили»: привабливість культури; система цінностей; гуманність зовнішньої політики України.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Основні джерела:

1. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252с
2. Лобістська діяльність у країнах та інституціях ЄС: монографія / С.П.Сокур; Київськ. нац. унів. ім. Т.Г. Шевченка. Київ. 2020. 256 с.
3. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М'яка сила» в сучасній геополітиці: Монографія. К., 2011. 216 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / Ю. В. Пунда, І.П. Козинець, Клименко В.С. та ін. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25295/1/2020-Кузь%20О%20М%20С%20Коротков%20Д%20С%20С%20Михайличенко%20Д%20Ю%20та%20ін.pdf>
6. «М'яка сила» України в регіоні: інструмент ефективної зовнішньої політики» / авт. кол. А. Гетьманчук, Є. Єнін, К. Зарембо, О. Пилявець та ін. Київ : Інститут світової політики, 2011. 111 с. URL : <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Myaka-syla-Ukrayiny-v-regyone.pdf>.
7. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2020. 442 с.
8. Стратегія Українського Інституту на 2020-2024 роки / ред.. кол.: Ю. Гнат, Т. Олійник, І. Прокоф'єва, Т. Філевська, В. Шейко. Київ : Український Інститут, 2020. 50 с. URL : <https://ui.org.ua/strategy2020-2024/>.

Допоміжні джерела:

1. Авер'янова Н., Воропаєва Т. «Розумна сила» як стратегія деконфліктизації та сталого розвитку української держави. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). С. 509–513. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2100>.
2. Браїлян Є. Як змінилося сприйняття України у світі після 24 лютого 2022 року. 23.02.2023. *АрміяInform*. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/23/yak-zminylosya-spryjnyattya-ukrayiny-u-sviti-pislya-24-lyutogo-2022-roku/>
3. Веремчук Т. Ю. Україна-Польща: міжкультурна комунікація через ЗМІ діаспори. URL : <http://www.docs.google.com/viewer?>
4. Гетьманчук А. Щоденник євроатлантиста. Дуже “м'яка сила” України. URL : <http://www.blogs.pravda.com.ua/authors/hetmanchuk/4e807c2fadfa/>.

5. Доктрина інформаційної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017.
6. Зарембо К. М'яка сила України. URL : <http://www.kyivpost.ua/opinion/blogs/myaka-sila-ta-ukrayina-16875.html>.
7. Зарембо К. М'яка сила України. URL : <http://www.kyivpost.ua/opinion/blogs/myaka-sila-ta-ukrayina-16875.html>.
8. Інтеграція до ЄС: стан, особливості, виклики. Центр Разумкова. 2021. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf.
9. Калакура О. Я. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у XX столітті. К. : Знання України, 2007. 508 с.
10. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М., Завгородня Ю. В. Конструктивізм та деструктивність суспільних змін у Східній та Центрально-Східній Європі в усвідомленні українського соціуму. *Актуальні проблеми політики: зб.наук.праць.* 2024. Вип. 73. С. 5–15. <https://doi.org/10.32782/app.v73.2024.1>
11. Краснопольська Т. М. Сучасні державні стратегії формування іміджу України у контексті курсу на європейську інтеграцію. *Актуальні проблеми політики.* 2019. Вип. 63. С. 139–152.
12. Краснопольська Т. М., Милосердна І.М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії *Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць.* 2022. Вип.69. С. 13-20. URL: <https://doi.org/10.32837/app.v0i69.1296>
13. Краснопольська Т. М., Пехник А. В. Проблеми у сфері зовнішньої політики: сучасні проекції. *Науковий журнал «Політикус».* 2022. Вип. 4. С. 7–12. URL: http://politicus.od.ua/4_2022/1.pdf
14. Кушнарєва М.Б. Українська культурна дипломатія під час війни: досвід, проблеми, перспективи. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.* 2023. Вип. 67. С. 35-53. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/e_biblioteka/naukovi_resursi/Socialni%20komunikacii/Kusnarova%20M.%20Ukrainska%20kulturna%20diplomatiya.pdf
15. М'яка сила України: ТОП – 30 асоціацій з Україною в регіоні. URL : <http://www.docs.google.com/viewer?>
16. М'яка сила України: ТОП – 30 асоціацій з Україною в регіоні. URL : <http://www.docs.google.com/viewer?>
17. Мамонтова Е.В. Архетипові проекції архаїчних духовних практик на символічний ландшафт постполітики. Публічне урядування : збірник. № 1 (21). червень 2020. К. : ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом., 2020. С. 177 – 191.
18. Мамонтова Е.В. Пелєвін Є.Ю. Наука і політика: етичні точки зіткнення. *Актуальні проблеми політики.* 2020. Вип. 65. С. 55–60.
19. Мамонтова Е.В. Публічна аналітика як феномен медіа-дискурсу російсько-української війни. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. НУ “ОЮА”.* – Одеса : НУ “ОЮА”. 2023. Вип. 71. С. 136-143.

- 20.Мартинів А. «М'яка сила» як політичний інструмент Європейського Союзу (1990-ті — 20-ті рр. ХХІ ст.). *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2020. Вип. 29. С. 113-129.
- 21.Мателешко Ю. Особливості політики «м'якої сили» Росії щодо України (1991 – 2013 рр.). *Геополітика України: історія і сучасність*. 2020. № 2(25). С. 70-79. URL : <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/227909>.
- 22.Мателешко Ю. Особливості політики «м'якої сили» Росії щодо України (1991 – 2013 рр.). *Геополітика України: історія і сучасність*. 2020. № 2(25). С. 70-79. URL : <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/227909>.
- 23.МЗС представило Стратегію позиціонування України. URL : <http://www.ua.life.comments.ua/2011/03/24/146441/mzs-predstavilo-strategiyu.html>.
- 24.Най Дж. Отримай розумну силу. URL : <http://www.zgroup.com.ua/article.php?articleid=2807>.
- 25.Нікулішин Н. Основні підходи до розкриття змісту поняття «м'яка сила» у сучасній вітчизняній науці. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2014. Вип. 26. С. 32-37. URL : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/24535/1/7-32-37.pdf>.
- 26.Пантелєєв, В. Soft Power : роль суб'єктивного чинника у міжнародних відносинах. *Зовнішні справи*. 2010. № 2. С. 36-39.
- 27.Паризьке комюніке. Париж, 25 травня 2018 р. Переклад за підтримки проекту ЄС «Національний Еразмус+ офіс в Україні». 2018. 48 с.
- 28.Пашков В. Сфера вищої освіти як інструмент «м'якої сили» у зовнішній політиці держави. *Зовнішні справи*. 2020. №7-8. URL: <https://uaforeignaffairs.com/uk/journal-article/45>.
- 29.Римське Комюніке. 19 листопада 2020 р. Додаток III. Рекомендації для національних органів влади щодо розвитку навчання та викладання у вищій освіті в ЄПВО. URL: https://www.in-global.eu/wp-content/uploads/2024/03/Rome_Ministerial_Communique_UA.pdf
- 30.Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. Вип. 17. С. 28–33.
- 31.Рудницький С. В. Чинник українсько-польської співпраці у процесі реалізації інтересів польської національної меншини в сучасній Україні. *Політологічний вісник*. 2011. Вип.52. С. 371–382.
- 32.Семченко О. «М'яка сила» держави як потенціал іміджу України. *Політичний менеджмент*. 2021. 4-5. С. 265–272. URL : https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/semchenko_miaka.pdf.
- 33.Слісаренко І. Теорія і практика “м'якої сили” в міжнародних відносинах. URL : http://www.social-science.com.ua/jornal_content/24/political_problems.
- 34.Спалек М. М'яка сила України. Як Brand Ukraine розвиває національний бренд. 28.04.2023. *MediaSapiens*. URL:

- <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/31797/2023-04-28-myaka-syla-ukrainy-yak-brand-ukraine-rozvyvaie-natsionalnyu-brend/>
35. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–3031 роки. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2020. 71 с.
 36. Сухорольська І., Климчук І. Громадська (публічна) дипломатія в умовах агресивної війни Росії проти України. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Вип. 43. С. 322–331. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/43_2022/39.pdf
 37. Теоретичні основи і технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів в умовах інтеграції вищої освіти і науки : монографія / О.Г. Ярошенко, О.В. Жабенко, Ю.А. Скиба, Н.О. Дівінська, І.Ю. Регейло, Г.П. Чорнойван; за ред. О.Г. Ярошенко. Київ : Прінтеко, 2020. 439 с.
 38. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць*. К. : ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
 39. Україна в історії Європи ХІХ — початку ХХІ ст.: історичні нариси / за ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с.
 40. Україна у Global Soft Power Index 2023. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/ukraine-global-soft-power-index/>
 41. Україна. 2013. 03 жовтня. URL : <https://zn.ua/ukr/POLITICS/za-vstupukrayini-do-yes-vistupayut-41-gromadyan-za-mitniy-soyuz-35-129478.html>.
 42. Як сприймають Україну в країнах ЄС? Кейси Німеччини, Франції, Італії, Польщі. Київ : Центр «Нова Європа». 2020. 44 с.
 43. Bureau of Educational and Cultural Affairs. *U.S. Department of State*. URL : <http://exchanges.state.gov>.
 44. Colin S. Gray. Hard Power and Soft Power: The Utility of Military Force as an Instrument of Policy in the 21st Century. SSI Monograph, 2011.
 45. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. *University of South California*. URL : <http://uscpublicdiplomacy.org/>.
 46. Kiehl W. America's Dialogue with the World. Washington. DC : Public Diplomacy Council. 2006. URL : <http://www.nyu.edu/>.
 47. Kormych L. I., Krasnopol'ska T. M., Pekhnik A. V. Soft power instruments in the system of ensuring national security. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць*. 2023. Вип. 72. С. 73–84. URL: <https://doi.org/10.32782/app.v72.2023.11>
 48. Kormych L., Krasnopol'ska T., Kormych A. Public Image of Ukrainian Customs: Trying to Lead a Camel through the Eye of a Needle. *Lex Portus*. 2024. № 10(1). Р. 30–40. URL: <https://doi.org/10.26886/2524-101X.10.1.2024.2>

49. Kormych L., Krasnopol'ska T., Zavorodnia, Yu. Digital Transformation and National Security Ensuring. *Evropsky Politicky a Pravni Diskurz*. 2024. Vol. 11, Issue 1. P. 29-37. URL: <https://doi.org/10.46340/eppd.2024.11.1.4>
50. Mamontova E. Buryk Z., Strikha L., Vonsovych S., Voropayeva T., Baranova O. The Modern Experience of Lobbying Interests in Europe. *Studies of Applied Economics*. Vol. 39 No. 8 (2021): Sustainable Economic Development: Pattern and Perspective / Monograph. <http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/6203>.
51. Nye J. Culture, Soft Power, and 'Americanization'. *Cultural Politics in a Global Age; Uncertainly, Solidarity and Innovation*. / eds. Held D., Moore H. London : Oneworld Publications, 2007.
52. Nye J. Get Smart: Combining Hard and Soft Power. *Foreign Affairs*, 07.08.2009. URL : <http://www.foreignaffairs.com/articles/65163/joseph-s-nye-jr/get-smart>.
53. Nye J. Soft Power and Cultural Diplomacy. *Public Diplomacy Magazine*, 01.2010. URL : <http://publicdiplomacymagazine.com/soft-power-and-cultural-diplomacy>.
54. Nye J. Soft Power and Higher Education. *EDUCAUSE*, 2004. P. 11-14. URL : <https://library.educase.edu/~media/files/library/2005/1/ffp0502s-pdf.pdf>.
55. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. N.Y. : Public Affairs, 2004. P. 10-13.
56. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York : New York Public Affairs. 2004. 191 p.
57. Pagovski Z.Z. Public diplomacy of Multilateral organizations: the cases of NATO, EU and ASEAN. Fugiero Press. 2015.
58. The new public diplomacy. Soft Power in International Relations. / Ed. J. Melissen. New York : Palgrave Macmillan. 2005. 221 p.
59. What is Public Diplomacy? *The USC Center on Public Diplomacy*. URL : <http://uscpublicdiplomacy.org/>.
60. Zavorodnia Yu., Povydy's V., Kozminykh A., Mamontova E. Information Policy of the State in the Context of Growing Cyber Threats. *Pakistan Journal of Criminology*. Vol.15, No.01, January-March 2023. PP. 111 – 124. <https://www.scopus.com/sourceid/21101104815>.

Ресурси відкритого доступу:

<http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.
<http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
<http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал органів виконавчої влади України.
<http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
<http://www.coe.kiev.ua/index.html> – Офіційне представництво Ради Європи в Україні.
<https://www.un.org/> – Офіційний сайт ООН.
<http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
<http://www.useps.org> – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Тетяна Миколаївна Краснопольська

“М’ЯКА СИЛА” В СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ

Методичні рекомендації

для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої
освіти другого (магістерського) рівня
галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності – 052 «Політологія»

Електронне видання

В авторській редакції